

Nemzeti kisebbségekről - európai módon

■ **A magyar küldöttséget dr. Bratinka József vezeti**
■ **Levél Funar-ügyben**

– Az Európa Tanács gyakorlatilag a jugoszláv konfliktus kirobbanása óta foglalkozik azzal, hogy miként lehetne a nemzeti kisebbségek ügyét elfogadható módon, nemzetközi egyezményekkel, garanciákkal kezelni – mondotta dr. Bratinka József. – Ennek máris van kézre érhető eredménye, az úgynevezett Regionális és Kisebbségi Nyelvek Chartája, amelyet 1992-ig 11 ország írt alá. Ebben definiálják a kisebbségi nyelvek használat jogait és lehetőségeit. Ennek a folyamatnak egy nagyon fontos szakaszához jutottunk, mégpedig azáltal, hogy az Emberjogi Konvencióhoz egy kiegészítő jegyzőkönyvet szerkesztünk, ami sajtóságosan a nemzeti kisebbségek jogairól szól.

■ **Ezt tudomásom szerint hosszabb vita előzte meg.**
– Igen, volt ugyanis, aki külön konvenciót akart ebben a témában, volt aki charta formájában képzelte el, végül azonban – főleg jogi szempontok alapján – az Emberjogi Konvenció kiegészítő jegyzőkönyvre szavaztunk.
■ **Mit tartalmaznak a magyar módosító javaslatok?**
Elsősorban arra vonatkoznak, hogy pontosítsuk: mit is jelent a nemzeti kisebbség. El tudjuk oszlatni a kételyeket, hogy ez esetleg másféle etnikumokra is vonatkozik – például

Fotó: Nagy László

Nagy érdeklődés előzi meg az Európa Tanács Parlamenti Közgyűlésének ma kezdődő ötnapos tanácskozását. Az ülés napirendjén szereplő témák közül ugyanis az Európai Emberjogi Konvenció nemzeti kisebbségekről szóló kiegészítő jegyzőkönyvének tervezete ad majd külön komoly munkát a delegátusoknak. A magyar küldöttség vezetőjét, dr. Bratinka József szegedi országgyűlési képviselőt Strasbourgba való elutazása előtt kérdeztük a delegáció által szorgalmazott indítványokról.

dául a bevándorlókra Nyugat-Európában –, magyarán világosan definiálni akarjuk a kisebbség fogalmát. Mi elsősorban a történelmileg beágyazott népcsoport jelentést adjuk kie-

gészítésként ehhez a fogalomhoz. Ezzel meghatároztuk a történelmi, autochton kisebbség fogalmát és ezáltal rengeteg félreértéstől, kellemetlenségtől szabadulunk meg a fo-

galom használatának gyakorlati érvényesítése folyamán.

■ **Az anyanyelv használatával kapcsolatban az utóbbi időben a szomszédos országokban a magyar kisebbséget sok megkülönböztető, jogait korlátozó intézkedés sújtotta.**
– Módosító javaslatunkban azt szorgalmazzuk, hogy a dokumentumba „az anyanyelv tanulmányozására vonatkozó jog” helyett az „anyanyelven való tanulás joga” kerüljön. Ez speciálisan nemzeti kisebbségi jog kell, hogy legyen.

■ **A kolozsvári Mátyás-szobor Funar polgármester által való átalakítása is „napirenden” lesz...**
– Ez az eset közismert itt-hon, de Erdélyben is, vagy Romániában, ha már újabban Erdélyt nem szabad mondani, igen nagy port vert fel. Higadtan felmérve az eseményeket úgy vélem, hogy ebben mindenképpen van egy adag provokáció. Ugyanakkor súlyosan megsértették egy nép – a magyar – történelmi hagyományait, kegyeleti érzéseit. Az Európai Műemlékvédelmi Bizottságnak erről az esetről bejelentést teszek, kérve azt, hogy elfogulatlanul vizsgálják ki a szobor különböző átalakítási terveinek az ilyenfajta összefüggéseit is. A Kulturális Bizottság elnökének, illetve az Európai Műemlékek Albizottsága elnökének fogom átadni az erről szóló levelet Strasbourgban.

Kisimre Ferenc

Tehénsirató

A mi szent tehenünk, szegény, ott feküdt a jeges út szélén. A nagy, tarka, bamba tehen. Feketén - fehéren a pesti és a bajai utat átkötő betoncsíkon, a szombat fényesen fagyos reggelén. Rendőrautó vigyázta, fóliaborító fedte. A jámbor jószág nem mozgott, nem bögött, csak nézett hatalmas barna szemével. Szemrehányón, állati roncsként...

A közlekedők lassítottak, kerültek. Indiában bizonyára ügyet se vetnének az útszegélyi szent tehenre, de Szegeden csak szöveget üthet az utazó fejébe: hogyan került ide? Elbitangolt télvíz idején? Meglógott a mészárszéki tagló alól? Kitért az árverezők gyűrűjéből? Az újjvilág éji betyárainak konca? Vagy egyszerűen csak lepottyant az állati vesztőhelyre döcögő teherautó kényszerű karámjából? Szórtak már el így disznót, libát, bárányt...

Ember nincs, ki megmondaná..., hiszen nem az első s nem is az utolsó szabadjára eresztett jószág pihent kényszeredetten a szegedi útszélen. Törékeny javaink „betonratotttyantott” példázataként. Mert e szerencsétlen párat igencsak kemény hajnali helytállással, fáradtsággal gondozták. Etették, itatták, fejték, s lehet, hogy simogatták is... Mostanában, újra komoly értéke támadt a tejelő, húsadó jószágoknak. Nemcsak az éhes családok öröme miatt. Hallani, hogy a disznót csak akkor viszi el vágóra a főlvásárló, ha tehenet is ajánl hozzá a gazda. Nagybandájú kamionok száguldoznak a tanyavilág alkalmi átvevőihöz s hordják olasz portékaként a magyar jószágokat a szomszéd országba.

A mi tehenünk még oda se juthatott...

Várta bambán sorsa beteljesülését.

A hivatalos eljárást.

A z útvigyzó rendőr, az állatorvos, a tetemvivő hamar munkáját. Bár, mint tudjuk: a közlekedést ügyelő járőr csupán megbírsághozhatja szolgálatának tisztelőben tartásával, az alkalmi húsmérő kést nem emelhet rája, mivel ismeretlen az eredete, a dögegatók kocsiját csak igazi tetemért indíthatják. A városi sintérek is kóbor kutyára, macskára mozdulnak inkább. Így, vélhetően, a fóliával takart tehenünk előbb vagy utóbb az ebek harmincadjára jut.

Az viszont bizonyos, bármi történt is a szerencsétlenül járt útszéli jószágunkkal, csak kerülgettük, kerülgettük a mi szent tehenünket.

Értetlen utas módjára...

Magyarországon

■ **SZDSZ-pártnap**
■ **Gondolnak a falura is**

Képviselőkből: a kevesebb több lenne

(Budapesti tudóstónktól.)

Nyilvános pártnapot tartott szombaton az SZDSZ országos tanácsa és parlamenti képviselőcsoportja a szabad demokraták öbúдай párhelyiségeiben. Véleményük szerint a múlt hétvégi párttanácskozás, amely az MDF rendezett több napos, eredménytelen volt, a legnagyobb kormány-ellenesség az SZDSZ szerint – akkor is csak saját belügyeivel foglalkozott, s nem azzal, hogyan lehetne Magyarország bajait orvosolni. Az SZDSZ legújabb tanácskozásán tizenöt pontba szedték, hogy a 94-es választásokig hátralévő tizenöt hónap alatt mi mindennek kellene megtörténnie. Sajtótájékoztatójukon erről beszélt a pártelnök Pető Iván, s a három frontember: Tamás Gáspár Miklós, az országos tanács elnöke, Tardos Márton frakcióvezető, és Bauer Tamás gazdasági szakértő.

Az SZDSZ szerint a mostani parlamenti ciklusban le kellene zárni a III/III-asok és az igazságtétel ügyét. A jövő parlamenti ciklusban 250-re kellene csökkenteni a képviselők számát, s ugyancsak csökkenteni kellene a választási kampányok költségeit. Javaslatuk szerint elfogulatlan és tárgyilagos elemzést kellene készíteni a gazdaság állapotáról. Két miniszternek is be kellene szólnia: a pénzügyi tárca vezetőjének arról, hogyan teljesült az idei költségvetés első négy hónapja, a nemzetközi gazdasági kapcsolatok minisz-

terének pedig az expó előkészítéséről, s ennek függvényében, a parlament szükség esetén mérlegelje a világkiállítás tervének felülvizsgálatát...

A szabad demokraták gondolnak a falura is! Javasolják a földforgalom könnyítését, annak érdekében, hogy több legyen a gazdálkodó tulajdonos. Enyhíteni szeretnék a munkanélküliséget is, a válságérőben ipari parkok létesítését javasolják, valamint azt, hogy az ifjúság tizenéves koráig járjon iskolába, és az új felvételek érdekében a vállalatok korengedménnyel is nyugdíjazhassák alkalmazottaikat.

Benne van a 15 hónapos SZDSZ-csomagban a képviselői összeférhetlenség citrom-szelete is: parlamenti képviselők ne lehessenek benne állami tulajdonú/többségű cégek vezérkarában. Ezzel összefüggésben: az állami vállalatok felső vezetőinek ne lehessen saját magánvállalkozása. (A tudósító megjegyzése: állami tulajdonú vagy többségű cégek felső vezetőségében jelenleg a kormánypárti képviselők jutnak nem jelentéktelen apanázsokhoz, az ellenzék pedig magáncégeknél tölt be hasonlóan kellemes funkciókat...)

Javasolja az SZDSZ azt is, hogy szüntessék meg az egyházak költségvetési finanszírozását. A szabad demokraták szerint legfrissebb javaslataik a kormány számára is elfogadható indítványokat tartalmaznak.

■ A kisczák szombati csongrádi gyűlésén Torgyán József, a FKGP elnöke beszédét azzal kezdte, nem a múltból akar beszélni, hanem arról, hogyan lehet az országot a katasztrófahelyzetből kivezetni. Eddig mindig fővároscentrikus politika folyt, mely a kisczák számára elfogadhatatlan. Ennek ugyanis az lett az eredménye, hogy a vidék leromlott állapotba került... Van egy csillogó, villogó fővárosunk és van egy rendkívül elszegényedett vidéki környezet, pedig az ország lakosságának negyötöde vidéken él... Egy út van előttünk, ez pe-

■ (Folytatás az 1. oldalról.)

jön be a Parlamentbe, a helyi önkormányzatokba, és ne forduljon elő többet, hogy a hatalomért harcoló pártok, meg a roma csúcsszervezetek kiválasztottjai olcsó trükkökkel és könnyelmű ígérekkel manipulálják ezt az etnikumot. A találkozóra a 38 meghívott vidéki cigányszervezetből 23 jelzett vissza, a fórumra viszont már csak 9 tudott eljönni, az alapszabály-tervezetet pedig mindössze 7 vitatta meg és fogadta el.

Az egész találkozóra árnyékot vetett Fátyol Mihály, a fővárosi székhelyű Cigányok Ifjúsági Szövetsége hívatlan ügyvezető igazgatójának felszólalása, aki a jó ízlés alapvető szabályait fölírva, sértegetni kezdte a szlovák roma királyt, megkérdőjelezve legitimitását. Heves vita kerekedett, majd Fátyol úr megkövette a királyt, később pedig távozott az összejövetelről. A jelenlevők az ülés végén erősen elhatárolták magukat Fátyol Mihály minősíthetetlen kijelenté-

Torgyán Csongrádon

dig a vidék fölemelése. Ez az alapja annak, hogy az országban többségi kormányzás jöjjön létre. Ha majd a vidék föl-emelkedett Budapest színvonalára, akkor lehet arról szó, hogy mi Európa nyugati feléhez integrálódjunk...

Torgyán József szerint: a jelenlegi hatalom, mely népinek és nemzetinek hazudja magát, miért nem tett eddig semmit a vidékért? Önmaga felemelésével foglalkozott, miközben

az ország elszegényedett... Nem lehet elfogadni azt, hogy szűk rétegek óriási vagyonhoz jutnak, de nem munkával, nem önmaguk tehetségével, hanem a nép terhet növelve... Ki merem mondani, hogy ami a szövetkezeti átalakulási törvény jegyében lezajlott, az nem más mint a falu törvényesített kirablása... (Nagy taps.) A tulajdon azok kezébe csúszott át eközben, akik a kom-

munista rendszerben elárulták és kifosztották a népet. A tsz-elnök, a főkönyvelő és a párttitkár jutott milliós vagyonhoz, míg a tagoknak egy-két száz-ezer forint maradt csak... A szónok utalt arra, hogy nem az a szélsőség, ha ezt szövést, hanem a nép arcátlan kifosztása... Ha az FKGP 1994-ben kedvező választási eredmény-nel kerül be a hatalomba, akkor a törvényesített kirablásokat felülvizsgálja s a népek igazságát szolgálja... (Nagy taps.)

B. GY. GY.

■ **38 meghívott, 23 visszajelzett, 9 eljött**
■ **Országos romaszervezet alakult**

Királygyalázás elnökválasztás előtt

A kép bal oldalán Farkas János, a király, jobb oldalán Rádai József, az elnök. (Fotó: Schmidt Andrea)

seitől, goromba kirohanásától.

A cigányság mai társadalmi státusa kapcsán kerekedett vitában több felszólaló is rámutatott arra, hogy a roma szervezeteknek össze kell fogniuk,

mert a megosztottság, a torz-salkodás tulajdonképpen a hatalomnak kedvez, amely azáltal, hogy mesterséges ellenségeskedést szít közöttük, marginalizálni kívánja a lakosság 8

százalékát kitevő etnikum tagjait. Azért jött létre ez az alulról építkező önszervezési forma, hogy egy információs iroda föllállításával és egy információs hálózat kiépítésével, működtetésével a cigányszervezetek vidéki tagságát is bekapcsolják a társadalmi és politikai élet vérkeringésébe. A választási kampányra készülve, tervben van egy menedzseri iroda létrehozása is.

A Roma Községek Koordinációs Központjának elnökevé Rádai Józsefet, alelnökévé Károlyi Sándort választotta meg a tagság, az elmúlt év cigánypolitikusának járó, akkor alapított díjat pedig Zsigó Jenő szociológus érdemelte ki.

T. T.